

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

13 päivänä joulukuuta 2001 *

Asiassa C-1/00,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään D. Booss ja G. Berscheid, pro-
sessiosoitte Luxemburgissa,

kantajana,

jota tukee

Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta, asiamiehenään
J. E. Collins, avustajinaan D. Anderson, QC, ja barrister M. Hoskins, pro-
sessiosoitte Luxemburgissa,

väliintulijana,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

vastaan

Ranskan tasavalta, asiamiehinään aluksi K. Rispal-Bellanger ja J.-F. Dobelle, sittemmin R. Loosli-Surrans ja J.-F. Dobelle, ja myöhemmin R. Loosli-Surrans ja G. de Bergues, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut

- tietyistä BSE:hen liittyvistä kiireellisistä suojatoimenpiteistä sekä päätöksen 94/474/EY muuttamisesta ja päätöksen 96/239/EY kumoamisesta 16 päivänä maaliskuuta 1998 tehdyn neuvoston päätöksen 98/256/EY (EYVL L 113, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.1998 tehdyllä komission päätöksellä 98/692/EY (EYVL L 328, s. 28), ja erityisesti sen 6 artiklan ja liitteen III, sekä
- sen päivämäärän vahvistamisesta, jona nautatuotteiden tuonti Yhdistyneestä kuningaskunnasta saa alkaa päivämäärään perustuvassa vientijärjestelmässä neuvoston päätöksen 98/256/EY 6 artiklan 5 kohdan nojalla 23 päivänä heinäkuuta 1999 tehdyn komission päätöksen 1999/514/EY (EYVL L 195, s. 42), ja erityisesti sen 1 artiklan,

sekä EY:n perustamissopimuksen ja erityisesti EY 10 ja EY 28 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut kyseisten päätösten noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä ja erityisesti koska se ei ole sallinut päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 98/692/EY 1.8.1999 alkaen, 6 artiklassa ja liitteessä III tarkoitettujen vientiin soveltuvien tuotteiden myyntiä alueellaan,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat P. Jann, F. Macken, N. Colneric ja S. von Bahr sekä tuomarit C. Gulmann, D. A. O. Edward, A. La Pergola, J.-P. Puissochet, L. Sevón (esittelevä tuomari), M. Wathelet, R. Schintgen ja V. Skouris,

julkisasiamies: J. Mischo,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan komission, asiamiehinään D. Boos ja G. Berscheid, Ranskan tasavallan, asiamiehinään R. Loosli-Surrans ja F. Alabrune, sekä Yhdistyneen kuningaskunnan, asiamiehinään J. E. Collins, D. Anderson ja M. Hoskins, 19.6.2001 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 20.9.2001 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

- 1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY 226 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 4.1.2000 ja jossa se vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Ranskan tasavalta ei ole noudattanut
-
- tietyistä BSE:hen liittyvistä kiireellisistä suojatoimenpiteistä sekä päätöksen 94/474/EY muuttamisesta ja päätöksen 96/239/EY kumoamisesta 16 päivänä maaliskuuta 1998 tehdyn neuvoston päätöksen 98/256/EY (EYVL L 113, s. 32), sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.1998 tehdyllä komission päätöksellä 98/692/EY (EYVL L 328, s. 28), ja erityisesti sen 6 artiklan ja liitteen III, sekä
 - sen päivämäärän vahvistamisesta, jona nautatuotteiden tuonti Yhdistyneestä kuningaskunnasta saa alkaa päivämäärään perustuvassa vientijärjestelmässä neuvoston päätöksen 98/256/EY 6 artiklan 5 kohdan nojalla 23 päivänä heinäkuuta 1999 tehdyn komission päätöksen 1999/514/EY (EYVL L 195, s. 42), ja erityisesti sen 1 artiklan,

sekä EY:n perustamissopimuksen ja erityisesti EY 10 ja EY 28 artiklan mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut kyseisten päätösten noudattamisen

edellyttämiä toimenpiteitä ja erityisesti koska se ei ole sallinut päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 98/692/EY 1.8.1999 alkaen, 6 artiklassa ja liitteessä III tarkoitettujen vientiin soveltuvien tuotteiden myyntiä alueellaan.

- 2 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentti hyväksyi 13.6.2000 antamallaan määräyksellä Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan väliintulohakemuksen, jossa tämä pyysi saada osallistua oikeudenkäyntiin tukeakseen komission vaatimuksia.

Yhteisön lainsäädäntö

- 3 Kun ihmisiin tarttuvan Creutzfeldt-Jakobin taudin erään muunnoksen ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa tuolloin laajalle levinneen nautaeläimen spongiformisen enkefalopatian (jäljempänä BSE) välillä oli havaittu todennäköinen yhteys, komissio teki 27.3.1996 tietyistä BSE:hen liittyvistä kiireellisistä suojatoimenpiteistä päätöksen 96/239/EY (EYVL L 78, s. 47; jäljempänä tuotikieltopäätös), jolla se kielsi Yhdistynyttä kuningaskuntaa toimittamasta omalta alueeltaan toisiin jäsenvaltioihin ja kolmansiin maihin muun muassa eläviä nautoja, naudanlihaa ja nautaperäisiä tuotteita.
- 4 Tämä päätös perustui perustamissopimukseen, eläinlääkärin- ja kotieläinjalostustarkastuksista yhteisön sisäisessä tiettyjen elävien eläinten ja tuotteiden kaupassa 26 päivänä kesäkuuta 1990 annettuun neuvoston direktiiviin 90/425/ETY (EYVL L 224, s. 29) — sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna eläinten terveyttä ja kansanterveyttä koskevista vaatimuksista sellaisten tuotteiden yhteisön sisäisessä kaupassa ja yhteisöön tuonnissa, joita eivät koske direktiivin 89/662/ETY ja, taudinaiheuttajien osalta, direktiivin 90/425/ETY liitteessä A olevassa I luvussa mainittujen erityisten yhteisön säädösten kyseiset vaatimukset, 17 päivänä joulukuuta 1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/118/ETY

(EYVL 1993, L 62, s. 49; jäljempänä direktiivi 90/425/ETY) — ja erityisesti sen 10 artiklan 4 kohtaan, sekä eläinlääkärintarkastuksista yhteisön sisäisessä kaupassa sisämarkkinoiden toteuttamista varten 11 päivänä joulukuuta 1989 annettuun neuvoston direktiiviin 89/662/ETY (EYVL L 395, s. 13), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 92/118/ETY (jäljempänä direktiivi 89/662/ETY), ja erityisesti sen 9 artiklaan.

- 5 Tuontikieltopäätöksen 3 artiklan mukaan Yhdistyneen kuningaskunnan oli toimitettava komissiolle joka toinen viikko kertomus niiden toimenpiteiden soveltamisesta, jotka oli toteutettu BSE:n torjumiseksi yhteisön säännösten ja kansallisten säännösten mukaisesti.
- 6 Kyseisen päätöksen 4 artiklassa Yhdistynyttä kuningaskuntaa kehoitettiin esittämään uusia ehdotuksia siitä, miten BSE:tä valvottaisiin sen alueella.
- 7 Tuontikieltopäätöksen seitsemännessä perustelukappaleessa todettiin, että päätöstä olisi tarkistettava kaikkien päätöksessä mainittujen osatekijöiden tarkastelun jälkeen.
- 8 Neuvosto teki 16.3.1998 päätöksen 98/256/EY, jolla se kumosi tuontikiellon tiettyjen Pohjois-Irlannissa teurastetuista naudoista peräisin olevien lihojen ja lihatuotteiden osalta noudattaen vientiin tarkoitettujen karjojen varmentamisjärjestelmässä (Export Certified Herds Scheme — ECHS; jäljempänä ECHS-järjestelmä) asetettuja tiukkoja edellytyksiä.
- 9 Päivämäärästä, jona naudanlihatuotteiden toimittamisen saa aloittaa vientiin tarkoitettujen karjojen varmentamisjärjestelmän (Export Certified Herds

Scheme) mukaisesti neuvoston päätöksen 98/256/EY 6 artiklan 5 kohdan nojalla 29 päivänä toukokuuta 1998 tehdyn komission päätöksen 98/351/EY (EYVL L 157, s. 110) mukaan vienti voitiin aloittaa uudelleen tämän järjestelmän puitteissa.

- 10 Päätöksen 98/256/EY 6 artiklaa muutettiin päätöksellä 98/692/EY, jonka mukaan nautaperäisten tuotteiden toimittaminen sallittiin päivämäärään perustuvassa vientijärjestelmässä (Date-Based Export Scheme — DBES; jäljempänä DBES-järjestelmä).
- 11 DBES-järjestelmä kuvaillaan päätöksen 98/256/EY liitteessä III, joka tähän päätökseen on lisätty päätöksellä 98/692/EY.
- 12 Päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, liitteessä III olevassa 3 kohdassa DBES-järjestelmän mukaan vientiin soveltuvat eläimet kuvaillaan seuraavasti:

”Nautaeläin on DBES:n mukaisesti soveltuva, jos se on syntynyt ja kasvatettu Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja jos seuraavien edellytysten voidaan osoittaa täyttyvän teurastushetkellä:

- a) eläimellä on ollut koko elämänsä ajan selkeät tunnistustiedot, joiden perusteella se on mahdollista jäljittää emään ja alkuperäkarjaan asti; sen ainutkertainen korvamerkkinumero, syntymäpäivämäärä ja -tila ja kaikki

syntymän jälkeiset liikkeet on kirjattu joko eläimen viralliseen passiin tai viralliseen tietokoneistettuun tunnistus- ja jäljitysjärjestelmään; sen emä tunnetaan;

- b) eläin on yli kuuden kuukauden mutta alle kolmenkymmenen kuukauden ikäinen, ja sen ikä voidaan määrittää virallisesta tietokannasta, johon sen syntymäpäivämäärä on kirjattu, sekä Isosta-Britanniasta peräisin olevien eläinten osalta virallisesta eläinpassista;
- c) toimivaltainen viranomais on saanut ja tarkastanut viralliset todisteet siitä, että kyseisen eläimen emä on elänyt vähintään kuusi kuukautta soveltuvan eläimen syntymän jälkeen;
- d) eläimen emällä ei ole BSE:tä eikä sen epäillä saaneen BSE-tartuntaa.”

- 13 Päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, liitteessä III olevassa 4 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Eläin on hylättävä ilman eri toimenpiteitä, jos teurastuksen yhteydessä se tai jokin sen teurastukseen liittyvä seikka ei täytä kaikkia tämän päätöksen vaatimuksia. Jos tällainen tieto ilmenee teurastuksen jälkeen, toimivaltaisen viranomaisen on keskeytettävä välittömästi todistusten myöntäminen ja peruutettava jo annetut todistukset. Jos toimitus on jo tapahtunut, toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava siitä määräpaikan toimivaltaiselle viranomaiselle. Määräpaikan toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet.”

- 14 Päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, liitteessä III olevan 5 kohdan mukaan vientiin soveltuvat eläimet on teurastettava erityisteurastamoissa, joissa ei teurasteta vientiin soveltumattomia eläimiä, ja sen 7 kohdan mukaan jäljitettävyyden on täysin turvattava seuraavasti:

”Liha on teurastushetken asti pystyttävä jäljittämään DBES:n mukaisesti soveltuvaan eläimeen tai paloittelun jälkeen samassa erässä paloitteluihin eläimiin virallisen jäljitysjärjestelmän avulla. Teurastuksen jälkeen merkintöjen on osoitettava, mistä eläimestä tuore liha tai 6 artiklan 1 kohdan b ja c alakohdassa tarkoitetut tuotteet ovat peräisin, jotta kyseinen tuote-erä voidaan poistaa myynnistä. Lihaa syövien kotieläinten ruoan mukana on oltava jäljittämisen mahdollistavat asiakirjat ja tiedot.”

- 15 Päätöksen 98/692/EY 13. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”[V]ientiin tarkoitettujen karjojen varmentamisjärjestelmän tai päivämäärään perustuvan vientiohjelman mukaisesti teurastettavien eläinten on täytettävä kaikki tässä päätöksessä säädetyt asiaa koskevat edellytykset; jos edellä mainitun järjestelmän tai ohjelman mukaisen teurastuksen jälkeen käy ilmi, että kyseinen eläin olisi pitänyt katsoa soveltumattomaksi, toimivaltaisen viranomaisen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet kyseisestä eläimestä peräisin olevien tuotteiden toimittamisen estämiseksi; jos mitään tahansa sellaisesta eläimestä peräisin olevia tuotteita, joka on myöhemmin todettu soveltumattomaksi, on toimitettu, on sovellettava direktiivin 89/662/ETY 9 artiklassa säädettyjä toimenpiteitä.”

- 16 Päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, 6 artiklan 5 kohdassa säädetään, että tarkastettuaan yhteisön tarkastuksilla kaikkien tämän päätöksen säännösten soveltamisen ja ilmoitettuaan tästä jäsenvaltioille komissio vahvistaa päivämäärän, jona tämän päätöksen liitteessä III tarkoitettujen tuotteiden toimittaminen voidaan aloittaa.

- 17 Tämän säännöksen mukaisesti komissio vahvisti täksi päivämääräksi 1.8.1999 päätöksessä 1999/514/EY.

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

- 18 Ranskan oikeudessa Yhdistyneestä kuningaskunnasta tulevan naudanlihan tuonti kiellettiin 28.10.1998 annetulla asetuksella, jossa vahvistettiin Yhdistyneestä kuningaskunnasta toimitettuihin tiettyihin nautaperäisiin tuotteisiin sovellettavat erityissäännökset (Journal Officiel de la République française, jäljempänä JORF, 2.12.1998, s. 18169; jäljempänä 28.10.1998 annettu asetus). Tätä asetusta muutettiin 11.10.1999 annetulla asetuksella (JORF 12.10.1999, s. 15220) siten, että Isosta-Britanniasta peräisin olevan naudanlihan kauttakulku sallittiin.
- 19 Komissio ilmoitti Ranskan tasavallalle 10.9.1999 päivätyllä kirjeellään ihmettelevänsä sitä, että päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja päätöksen 1999/514/EY täytäntöönpanon yhteydessä Ranskan oikeusjärjestyksessä asia saatettiin Agence française de sécurité sanitaire des aliments'n (Ranskan elintarviketurvallisuusvirasto; jäljempänä AFSSA) käsiteltäväksi. Komissio vaati toistamiseen, että Ranskan tasavalta noudattaa pikaisesti näitä päätöksiä, jotta komission ei tarvitse turvautua EY 226 artiklassa tarkoitettuun menettelyyn.
- 20 Ranskan tasavalta toimitti 1.10.1999 päivätyssä kirjeessään komissiolle AFSSA:n 30.9.1999 antaman lausunnon ja vaati, että tämä lausunto ja tiedot, joihin se perustui, tutkittaisiin 10.6.1997 tehdyllä komission päätöksellä 97/404/EY (EYVL L 169, s. 85) perustetussa tieteellisessä ohjauskomiteassa.

- 21 Tämän lausunnon mukaan viimeaikaiset tieteelliset löydökset sekä tosiasiallinen tilanne herättävät vielä kysymyksiä DBES-tuotteiden turvallisuudesta. Asiantuntijat vetosivat lausunnossaan muun muassa siihen, että naudat voivat saada tartunnan kolmannellakin tavalla eikä ainoastaan kahdella jo tunnetulla tavalla eli ravinnon ja perimän kautta. Kun otetaan huomioon taudin itämisaika, ei ollut olemassa tieteellisiä tietoja, joiden perusteella DBES-järjestelmän mukaisesti soveltuvia eläimiä koskevien kriteerien asianmukaisuus olisi voitu varmistaa. Vaaran hallintaa olisi tämän lausunnon mukaan voitu tehostaa ainoastaan diagnoosikeinoin. Lisäksi käyttöön otetun ohjelman luotettavuus riippui asiantuntijoiden mukaan eläinten tunnistamis- ja jäljittämisyjärjestelmän luotettavuudesta, kun taas voimassa olevassa lainsäädännössä tiettyjen tuotteiden jäljitettävyyttä ei ollut turvattu.
- 22 Komissio toimitti AFSSA:n lausunnon tieteelliselle ohjauskomitealle pyytäen tätä vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:
- 1) Sisältyykö Ranskan viranomaisten toimittamiin lausuntoihin ja asiakirjoihin tieteellistä tietoa, epidemiologisia tietoja tai muita todisteita, joita tieteellinen ohjauskomitea ei ole ottanut huomioon?
 - 2) Jos näihin asiakirjoihin sisältyy tällaista tietoa tai tällaisia todisteita tai jos tieteellisellä ohjauskomitealla on käytettävissään tällaista uutta tietoa, edellyttääkö tämä, että jotakin tieteellisen ohjauskomitean neljästä lausunnosta olisi tarkasteltava uudelleen, kun nämä liittyvät suoraan DBES-järjestelmän tieteellisiin perusteisiin?
 - 3) Kun otetaan huomioon edellä mainittuun kysymykseen annettavat vastaukset, vahvistaako tieteellinen ohjauskomitea kantansa, jonka mukaan DBES-järjestelmässä sovellettavat edellytykset lihan tai lihatuotteiden turvallisuuden osalta ovat tyydyttävät, jos niitä noudatetaan asianmukaisesti?

- 23 Nämä kysymykset tutki ensin ryhmä, joka on erikoistunut tarttuvaan spongi-formiseen enkefalopatiaan (BSE), eli tilapäinen työryhmä EST/ESB. Tämä tutki 14.10. ja 25.10.1999 pidetyissä kokouksissaan AFSSA:n lausunnon mutta ei päässyt yksimielisyyteen kysymyksistä, jotka komissio oli sille esittänyt.
- 24 Tieteellinen ohjauskomitea tutki 28.10. ja 29.10.1999 pidetyissä kokouksissaan tämän lausunnon ja komission kysymykset. Se korosti, että uusia tietoja oli jatkuvasti käytettävissä ja että sekä se että tilapäinen työryhmä EST/ESB tutkivat niitä kuukausittaisissa kokouksissaan. Se totesi, että nopeiden diagnoosikokeiden tarve ei ollut uusi mutta että hiljattain kehitettyjä kokeita ei ollut vielä arvioitu. Arviointi olisi vaikeaa, mutta sille oli syytä antaa etusija. Tutkittuaan epidemiologiset tiedot, jotka koskivat BSE:n esiintymistä Yhdistyneessä kuningaskunnassa lokakuun puoliväliin 1999 saakka, se totesi, että taudin tartuntatapaukset vähenivät jatkuvasti eikä näin ollut syytä olettaa, että jokin uusi tartunta-tapa olisi olemassa. Se katsoi tämän perusteella, ettei sen ollut mitään syytä tutkia uudelleen DBES-järjestelmän perusteisiin liittyviä päätelmiään. Se korosti, että sen arviointi vaarasta riippui siitä, millä tavalla komissio ja jäsenvaltiot turvaavat sen, että vaaran poistamiseksi tai rajoittamiseksi ehdotettuja toimenpiteitä tarkasti noudatetaan. Se totesi, että Ison-Britannian DBES-järjestelmän varmuus riippui suoraan eläinjauhoista valmistettua ravintoa koskevan kiellon pysyttämisestä, 30 kuukauden säännöstä ja selvän näytön saamisesta siitä, että vaara taudin siirtymisestä perimän kautta on mahdollisimman pieni. Lopuksi se katsoi, että Yhdistyneen kuningaskunnan toteuttamien toimenpiteiden vuoksi Ison-Britannian DBES-järjestelmästä ihmisten terveydelle aiheutuva vaara vastasi muiden jäsenvaltioiden tasoa.
- 25 Koska Ranskan tasavalta ei poistanut tuontikieltoa, Ranskan ja Ison-Britannian viranomaisten sekä komission välillä pidettiin useita kokouksia 2.11., 5.11., 12.11. ja 15.11.1999.
- 26 Komissio osoitti 17.11.1999 Ranskan tasavallalle EY 226 artiklassa tarkoitetun virallisen huomautuksen. Komissio totesi siinä muun muassa, että kyseinen

jäsenvaltio oli laiminlyönyt yhteisön oikeuden mukaiset velvoitteensa, koska se ei ollut sallinut yhteisön lainsäädännössä asetetut edellytykset täyttävän brittiläisen naudanlihan myyntiä alueellaan 1.8.1999 jälkeen. Komissio vaati tässä kirjeessään Ranskan hallitusta esittämään sille huomautuksensa 15 päivän kuluessa ja varasi itselleen oikeuden esittää niiden tutkimisen jälkeen perustellun lausunnon EY 226 artiklan nojalla.

- 27 Ranskan ja Ison-Britannian viranomaiset sekä komissio allekirjoittivat 24.11.1999 sopimusmuistion (jäljempänä sopimusmuistio). Tässä muistiossa Ranskan viranomaiset toteavat pitävänsä tyydyttävinä niitä Ison-Britannian viranomaisten ja komission toimittamia selvennyksiä, jotka koskevat tuotteiden jäljitettävyyttä Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja siellä paikan päällä tehtäviä tarkastuksia. Sopimusmuistiossa määrätään epidemiologista valvontaa koskevan suunnitelman toteuttamisesta sellaisten eläinkohorttien osalta, jotka on kasvatettu tiloilla, joilla 1.1.1996 jälkeen syntynyt nauta on sairastunut BSE-tautiin, sekä ottaa käyttöön uusia, teurastuksen jälkeen suoritettavia diagnoosikokeita (post-mortem -kokeet).
- 28 Tuotteiden jäljitettävyydestä Yhdistyneen kuningaskunnan ulkopuolella sopimusmuistion 5 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Suoraan Ranskaan saapuviin DBES-lihan toimituksiin voidaan soveltaa Ranskan lainsäädännössä määritettyä erityistä tunnistusmenetelmää, jonka avulla tuotteet voidaan avoimesti jäljittää, jotta ne voidaan tarvittaessa mahdollisimman nopeasti poistaa markkinoilta.

Nykyisessä yhteisön lainsäädännössä tietty jäljitettävyys on jo turvattu mutta jäljittämistapa ei ole avoin eikä nopea. Järjestelmän toimivuutta parannetaan muun muassa ’kolmen valtion välisen’ kaupan kattamiseksi komission tulkin-taohjeilla ja tarvittaessa ’jäsenvaltioiden keskinäiseen avunantoon’ perustuvalla sopimuksella.”

- 29 Sopimusmuistion liite II sisältää komission tulkintaohjeen, jossa todetaan seuraavaa:

”Komissio toteaa, että päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 98/692/EY, mukaan kunkin jäsenvaltion on tuotteiden jäljitettävyyttä ja markkinoilta poistamista koskevien velvollisuuksiensa mukaisesti ja tämän ennalta varautumisen periaatteeseen perustuvan päätöksen tehokkaan vaikutuksen turvaamiseksi toteutettavat sitovat toimenpiteet, joilla tuotteiden jäljitettävyyys voidaan mahdollisimman hyvin varmistaa, siten, että Yhdistyneestä kuningaskunnasta tämän päätöksen liitteiden II ja III mukaisesti toimitettavaan lihaan tai tuotteeseen:

- tehdään tuotteiden saapuessa jäsenvaltion alueelle erillinen merkintä, jota ei voida sekoittaa yhteisön terveystarkkailuun;
- tällä tavalla tehty merkintä säilytetään, kun liha tai tuote paloittellaan, jalostetaan tai pakataan uudelleen jäsenvaltion alueella.

Kutakin jäsenvaltiota kehoitetaan ilmoittamaan komissiolle ja muille jäsenvaltioille valitsemastaan erillisestä merkinnästä. Saadun kokemuksen perusteella komissio pyrkii tarvittaessa täsmentämään ja täydentämään voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä esimerkiksi turvautumalla keskinäiseen avunantojärjestelmään ja/tai tekemällä päätöksen direktiivin 64/433/ETY 6 artiklan 1 kohdan f alakohdan ja/tai direktiivin 77/99/ETY 17 artiklan ja/tai direktiivin 94/65/ETY 7 artiklan 5 kohdan perusteella.

Lisäksi komissio toteaa, että jollei tuotteiden jäljitettävyyttä osoiteta, jäsenvaltio voi yhteisön oikeuden ja erityisesti direktiivin 89/662/ETY 7 artiklan mukaisesti kieltää tuomasta sen alueelle sellaista lihaa tai lihaa sisältävää tuotetta, joka ei selvästi täytä tätä edellytystä.

Komissio osoittaa tämän tulkintaohjeen kaikille jäsenvaltioille.”

30 Ranskan hallitus pyysi 1.12.1999 päivätyllä kirjeellään viikon pituisen lisäajan viralliseen huomautukseen vastaamista varten, jotta se voi saattaa sopimusmuistion AFSSA:n käsiteltäväksi.

31 AFSSA antoi 6.12.1999 lausuntonsa. Lausunnon 2 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Odotettaessa tieteellistä tai epidemiologista näyttöä, jonka perusteella voidaan virallisesti vahvistaa tai kumota DBES:n perustana olevat oletukset, jos Ranskan viranomaiset päättävät poistaa vientikiellon, voi olla tarpeen täsmentää ja täydentää tarkastuksia, jäljitettävyyttä ja merkintöjä koskevia säännöksiä ja määräyksiä, jotta voitaisiin paremmin hallita muun muassa DBES:n epätäydellisestä soveltamisesta johtuvia vaaroja tai ryhtyä toimenpiteisiin uuden näytön vuoksi ja erityisesti varautua mahdollisiin hälytyksiin.”

32 AFSSA:n lausunnon 4 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Päätöksiä tehtäessä on otettava huomioon:

- mahdolliset vaaratekijät, joiden suuruutta ei kuitenkaan tällä hetkellä voida määritellä ja jotka johtuvat siitä, ettei varmuudella tiedetä yhtäältä sitä, miten BSE:n tarttuvuus leviää ajan kuluessa nautojen elimistössä, ja toisaalta sitä, miten taudinaiheuttaja siirtyy eläimestä toiseen;

— se, etteivät tarkastusten tehostamista ja seurantaa varten toteutetut toimenpiteet, joilla varmistetaan se, että annettuja säännöksiä ja määräyksiä tosiasiallisesti noudatetaan, kuitenkaan suoraan ja välittömästi vaikuta näihin vaaratekijöihin;

— se, että toteutetut toimenpiteet on voitava peruuttaa, jotta kuluttajien altistuminen myöhemmin toteutuvalle vaaralle voidaan välittömästi estää.”

33 Ranskan pääministerin lehdistöpalvelu julkaisi 8.12.1999 tiedotteen, jossa todetaan, että ”Ranska ei tällä hetkellä voi kumota brittiläisen naudanlihan tuontikieltoa”. Tiedotteessa toistetaan ensin AFSSA:n päätelmät, minkä jälkeen siinä täsmennetään, että Ranskan tasavalta ei voi kumota tuontikieltoa, ”koska seuraavista seikoista ei ole riittäviä takeita:

— miten kokeita, joita on parannettava ja laajennettava, koskevat ohjelmat määritellään ja toteutetaan; tätä varten on välttämätöntä, että komissio järjestää kokouksia erityisesti brittiläisten ja ranskalaisten tieteellisten asiantuntijoiden välillä;

— luodaanko yhteisössä lainsäädännöllinen perusta sen turvaamiseksi, että brittiläinen naudanliha ja siitä johdetut tuotteet voidaan jäljittää ja että niihin tehdään pakolliset merkinnät Euroopassa”.

34 Ranskan hallitus vastasi 9.12.1999 päivätyllä kirjeellään komission viralliseen huomautukseen. Tässä kirjeessä toistetaan pääpiirteittäin 8.12.1999 annetun lehdistötiedotteen sisältö.

- 35 Komissio lähetti 14.12.1999 Ranskan tasavallalle perustellun lausunnon, jossa se viittasi 8.12.1999 annettuun lehdistötiedotteeseen ja kehotti Ranskan tasavaltaa toteuttamaan viiden työpäivän kuluessa tarvittavat toimenpiteet jäsenyysvelvoitteidensa täyttämiseksi.
- 36 Tämä perusteltu lausunto korvattiin toisella, 16.12.1999 päivätyllä lausunnolla, jossa asetettiin myös viiden työpäivän pituinen määräaika lausunnon noudattamiseksi. Tätä määräaikaa pidennettiin Ranskan tasavallan pyynnöstä 30.12.1999 saakka.
- 37 Ranskan tasavalta vastasi perusteltuun lausuntoon 29.12.1999 päivätyllä kirjeellään. Se muistutti, että Ranskan lain mukaan 28.10.1998 annetun asetuksen muuttaminen edellytti AFSSA:n lausunnon pyytämistä. AFSSA:n antamien lausuntojen mukaan oli kuitenkin edelleen olemassa vakavia epäilyksiä siitä, että DBES-järjestelmään kuuluvista tuotteista aiheutui vaaroja.
- 38 Ranskan hallitus huomautti myös, että komissio ei ollut ottanut huomioon tilapäisen EST/ESB-ryhmän vähemmistön lausuntoja, joten se loukkasi ennalta varautumisen periaatetta, eikä sitä, että Ranskan tasavalta oli esittänyt vastalauseensa päivämäärästä, jona tuontikielto piti kumota ja jota se piti ennenaikaisena.
- 39 Sopimusmuistiossa vahvistettujen takeiden osalta Ranskan hallitus väitti, että nämä olivat tehottomia edellyttäessään, että Isosta-Britanniasta peräisin olevat tuotteet pystyttäisiin jäljittämään jäsenvaltioiden alueilla, vaikka näitä tuotteita ei todellisuudessa voitu jäljittää. Ranskan hallituksen mielestä 23.11., 24.11. ja 6.12.1999 pidetyissä pysyvän eläinlääkintäkomitean kokouksissa käydyt keskustelut nimittäin osoittivat, että jäsenvaltioiden enemmistö ei ollut valmis omaaloitteisesti noudattamaan komission tulkintaa ja siten huolehtimaan siitä, että tuotteet pystytään jäljittämään. Komission olisi Ranskan hallituksen mukaan pitänyt tässä tilanteessa velvoittaa jäsenvaltiot soveltamaan tulkintaansa ja ainakin ehdottaa nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän sekä naudanlihan ja naudanlihatuotteiden merkitsemisen käyttöönottamisesta 21 päivänä

huhtikuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 820/97 (EYVL L 117, s. 1) muuttamista. Sitä vastoin komissio oli Ranskan hallituksen mukaan ehdottanut, että naudanlihan pakollisen merkinnän käyttöönottoa lykättäisiin 31.12.2000 saakka.

- 40 Ranskan hallitus muistutti lisäksi pitävänsä tärkeänä sitä, että koeohjelma taudin paljastamiseksi toteutetaan pikaisesti; tähän huolenaiheeseen ei kuitenkaan tässä vaiheessa ollut vielä vastattu.
- 41 Nämä seikat huomioon ottaen Ranskan hallitus vetosi siihen, että komission olisi pitänyt AFSSA:n lausuntoon sisältyvien tieteellisten tietojen perusteella muuttaa tuontikiellon kumoamista koskevaa päätöstään tai ainakin lykätä sen soveltamista. Kun komissio ei toiminut tällä tavalla, se loukkasi Ranskan hallituksen mielestä ennalta varautumisen periaatetta.
- 42 Ranskan hallitus korosti myös, että sille oli annettu erittäin lyhyt määräaika vastata viralliseen huomautukseen ja perusteltuun lausuntoon, mikä osoitti, että komissio yritti velvoittaa Ranskan tasavallan panemaan täytäntöön päätöksen, joka ei sisältänyt kaikkia sellaisia takeita, joita ihmisten terveyden suojaaminen edellytti.
- 43 Lisäksi Ranskan hallitus ilmoitti, että se aikoi nostaa yhteisöjen tuomioistuimessa kanteen, koska komissio oli kieltäytynyt muuttamasta päätöstä 1999/514/EY.
- 44 Ranskan tasavalta nosti 29.12.1999 yhteisöjen tuomioistuimessa kumoamiskanteen päätöksestä, jolla komissio kieltäytyi muuttamasta tai kumoamasta päätöstä 1999/514/EY. Ranskan hallituksen mukaan tämä päätös ilmenee komission jäsenen Byrnen antamasta tiedonannosta ja siitä, että komissio päätti 17.11.1999 osoittaa Ranskan tasavallalle virallisen huomautuksen päätöksen 1999/514/EY noudattamiseksi.

- 45 Yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin hyväksyi asiassa C-514/99, Ranska vastaan komissio, 21.6.2000 antamallaan määräyksellä (Kok. 2000, s. I-4705) komission oikeudenkäyntiväitteen ja totesi, että kanne ei selvästi täyttänyt tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä. Yhteisöjen tuomioistuin totesi määräyksen 47 kohdassa, että komissiolle ei ollut aikaisemmin esitetty päätöksen 1999/514/EY muuttamista koskevaa nimenomaista vaatimusta, vaan komissiolle oli ainoastaan toimitettu uusiksi väitettyjä tietoja, jotka olisivat saattaneet muuttaa huomioon otettua oikeudellista ja tosiasiallista kontekstia. Määräyksen 48 kohdassa se katsoi, että ”mikäli kantaja katsoi, että komissiolla olisi näiden tietojen toimittamisen perusteella ollut velvollisuus tehdä uusi päätös, sen olisi pitänyt noudattaa perustamissopimuksen mukaista laiminlyönteihin sovellettavaa menettelyä”.
- 46 Ranskan tasavallan perusteltuun lausuntoon antama vastaus huomioon ottaen komissio nosti tämän kanteen.

Oikeudenkäyntiväite

- 47 Ranskan tasavalta on työjärjestyksen 91 artiklan 1 kohdan mukaisesti esittänyt erillisellä hakemuksella prosessinedellytysten puuttumista koskevan väitteen.
- 48 Yhteisöjen tuomioistuin on työjärjestyksen 91 artiklan 4 kohdan mukaisesti 23.5.2000 tekemällään päätöksellä liittänyt oikeudenkäyntiväitteen ratkaistavaksi pääasian yhteydessä ja asettanut oikeudenkäynnin jatkamiseksi uudet määräajat.
- 49 Oikeudenkäyntiväitteessä vedotaan kahteen perusteeseen. Ensimmäinen peruste koskee oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn virheellisyyttä ja toinen kollegisen päätöksenteon periaatteen loukkaamista.

Oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn virheellisyyttä koskeva peruste

50 Ensimmäinen peruste jakautuu neljään väitteeseen.

51 Ensinnäkin Ranskan hallitus väittää, että lähettäessään virallisen huomautuksen ennen kuin AFSSA antoi toisen lausuntonsa komissio on loukannut periaatetta, jonka mukaan oikeudenkäynnin kohde on määriteltävä selkeästi. Näin toimiessaan komissio ei ole ottanut huomioon oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoitusta, jonka mukaan kyseiselle jäsenvaltiolle on annettava tilaisuus täyttää yhteisön oikeuden mukaiset velvoitteensa tai puolustautua asianmukaisesti komission esittämiä väitteitä vastaan.

52 Komissio vastaa, että tämä väite on merkityksetön, koska komissiolla ei ollut minkäänlaista velvollisuutta odottaa AFSSA:n lausuntoa. Joka tapauksessa virallinen huomautus lähetetään komission mukaan sen vuoksi, että siinä todetaan komission väitteet, eikä se millään tavalla estä neuvottelujen jatkamista. Ranskan tasavalta ei sitä paitsi ole esittänyt, että virallisen huomautuksen väitetystä ennenaikaisesta lähettämisestä olisi aiheutunut sille minkäänlaista vahinkoa.

53 EY 226 artiklassa määrätyn oikeudenkäyntiä edeltävän vaiheen tarkoituksena on antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle tilaisuus täyttää yhteisön oikeuden mukaiset velvoitteensa tai puolustautua asianmukaisesti komission esittämiä väitteitä vastaan. Tämän menettelyn virheettömyys on perustamissopimuksessa tavoiteltu olennainen tae, jotta yhtäältä kyseisen jäsenvaltion oikeuksia voidaan suojata ja jotta toisaalta oikeusriita, joka mahdollisesti tulee käsiteltäväksi oikeudenkäyntimenettelyssä, on selkeästi määritelty (ks. asia C-266/94, komissio v. Espanja, tuomio 11.7.1995, Kok. 1995, s. I-1975, 16 ja 17 kohta).

- 54 Tästä tarkoituksesta johtuu, että virallisella huomautuksella pyritään yhtäältä määrittelemään oikeusriidan kohde ja antamaan jäsenvaltiolle, jota kehoitetaan esittämään huomautuksensa, tarvittavat tiedot puolustuksensa valmistelemiseksi sekä toisaalta antamaan tälle tilaisuus noudattaa yhteisön oikeutta, ennen kuin asia saatetaan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi (asia C-230/99, komissio v. Ranska, tuomio 15.2.2001, Kok. 2001, s. I-1169, 31 kohta).
- 55 Tässä tapauksessa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättäminen, johon Ranskan tasavallan väitettiin syyllistyneen, oli selkeästi määritelty virallisessa huomautuksessa perustuen siihen, ettei Ranskan tasavalta ollut toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja päätöksen 1999/514/EY noudattamiseksi 1.8.1999 lukien.
- 56 Toimittamalla AFSSA:n toisen lausunnon komissiolle Ranskan tasavalta halusi epäilemättä saada tämän vakuuttuneeksi kannastaan, jota se oli puoltanut jo 1.10.1999 päivätyssä kirjeessään ja komission kanssa pidetyissä useissa kokouksissa. Komission ei kuitenkaan tarvinnut muuttaa määritelmänsä siitä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä, josta se syytti Ranskan tasavaltaa, ja se saattoi perustellusti katsoa, ettei AFSSA:n antama toinen lausunto vaikuttanut millään tavalla tähän määritelmään.
- 57 Näin ollen väite, jonka mukaan virallinen huomautus on tehty virheellisesti, on perusteeton.
- 58 Toisessa väitteessään Ranskan hallitus toteaa, että koska komissio ei ole ottanut huomioon niitä oikeudellisia väitteitä, jotka Ranskan hallitus oli esittänyt perustellakseen sitä, että sen oli mahdotonta soveltaa päätöstä 1999/514/EY, komissio on rikkonut perustavanlaatuista oikeussääntöä, jonka mukaan sen on esitettävä näyttöä jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä.
- 59 Komissio vastaa tähän väitteeseen, että Ranskan tasavallan esittämät perustelut eivät olleet oikeudellisia vaan poliittisia ja että joka tapauksessa toinen väite on

selvästi ristiriidassa tosiseikkojen kanssa. Komissio toteaa tältä osin toimittaneensa AFSSA:n lausunnon tieteelliselle ohjauskomitealle ja pitäneensä useita kokouksia Ranskan viranomaisten kanssa.

- 60 Tältä osin on riittävää todeta, että toinen väite perustuu oletukseen siitä, ettei jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä ole esitetty näyttöä, joten se on aineellinen kysymys, joka ei sellaisenaan voi vaikuttaa kanteen tutkittavaksi ottamiseen.
- 61 Kolmannessa väitteessään Ranskan hallitus huomauttaa, että komissio on velvoittanut sen vastaamaan sekä viralliseen huomautukseen että perusteltuun lausuntoon kiireellisten määräaikojen kuluessa, vaikka näitä määräaikoja ei voitu perustella elinkeinonharjoittajien taloudellisiin etuihin tai kuluttajien terveyden suojaamiseen liittyvillä syillä. Näin toimiessaan komissio on Ranskan hallituksen mukaan loukannut kontradiktorisen menettelyn periaatetta. Komissio on myös syylistynyt menettelyn väärinkäyttöön, koska se ei ole turvautunut välitoimimenettelyyn vaan on sen sijaan lyhentänyt oikeudenkäyntiä edeltävää vaihetta ja tällä tavalla painostanut Ranskan hallitusta välitoimimenettelyn menettelymääräyksiä ja aineellisia edellytyksiä noudattamatta.
- 62 Komissio torjuu tämän väitteen vedoten siihen, että jäsenvaltiolle annettava määräaika, jonka kuluessa tämän on vastattava viralliseen huomautukseen ja perusteltuun lausuntoon, on oltava kohtuullinen ja että kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava huomioon kaikki yksittäistapaukseen vaikuttavat seikat (asia C-473/93, komissio v. Luxemburg, tuomio 2.7.1996, Kok. 1996, s. I-3207, 20 kohta). Komissio toteaa, että nyt käsiteltävänä olevassa asiassa Ranskan viranomaiset olivat täysin tietoisia komission kannasta ennen tämän lähettämää virallista huomautusta mutta että ne olivat ilmoittaneet, etteivät ne halua soveltaa riidanalaisia päätöksiä, mistä ne sitä paitsi olivat ilmoittaneet lehdistölle ennen komissiota. Komissio korostaa lisäksi, ettei tässä tapauksessa ollut kyse arkaluonteisesta ja uudesta perustamissopimuksen määräyksen tai johdetun oikeuden säännöksen tulkintaa koskevasta kysymyksestä vaan siitä, että jäsenvaltio ei ole soveltanut sellaisia yhteisön säädöksiä, joilla on laillisuusolettama ja joista ei ole nostettu kumoamiskannetta tätä varten asetetun määräajan kuluessa. Komissio muistuttaa myös siitä, että se oli suostunut pidentämään tätä määräaikaa Ranskan hallituksen pyytämällä tavalla.

- 63 Komissio kiistää lisäksi väitteen siitä, että sillä olisi velvollisuus perustella kyseisten määräaikojen lyhyys; se kiistää myös Ranskan hallituksen väitteet, joiden mukaan komission olisi pitänyt panna vireille välitoimimenettely saman-aikaisesti pääasian kanssa, tai muuten komissio syyllistyi menettelyn väärinkäyttöön.
- 64 Tältä osin on todettava, että oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tarkoituksena on antaa asianomaiselle jäsenvaltiolle tilaisuus täyttää yhteisön oikeuden mukaiset velvoitteensa tai puolustautua asianmukaisesti komission esittämiä väitteitä vastaan.
- 65 Näiden kahden tavoitteen mukaisesti komission on annettava jäsenvaltioille kohtuullinen määräaika, jotta nämä voivat vastata viralliseen huomautukseen ja noudattaa perusteltua lausuntoa tai — tarvittaessa — valmistella puolustuksensa. Arvioitaessa asetetun määräajan kohtuullisuutta on otettava huomioon kaikki kuhunkin yksittäistapaukseen vaikuttavat seikat. Erittäin lyhyet määräajat voivat siten olla perusteltuja erityistapauksissa, muun muassa silloin, kun jäsenyysvelvoitteen noudattamatta jättäminen on korjattava kiireellisesti tai kun komission näkökanta on täysin kyseisen jäsenvaltion tiedossa ennen menettelyn aloittamista (asia C-328/96, komissio v. Itävalta, tuomio 28.10.1999, Kok. 1999, s. I-7479, 51 kohta).
- 66 Kuten tämän tuomion 19 kohdassa on esitetty, Ranskan tasavallalle oli kuitenkin jo 10.9.1999 ilmoitettu, että komissio aikoi nostaa jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen, jollei tämä jäsenvaltio pane pikaisesti täytäntöön päätöstä 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja päätöstä 1999/514/EY.
- 67 Lisäksi komissio oli ottanut huomioon Ranskan tasavallan tietyt pyynnöt ja huomautukset, kun se oli pyytänyt tieteelliseltä ohjauskomitealta uutta lausuntoa ja järjestänyt neuvotteluja Ison-Britannian viranomaisten kanssa, jotta riita voitaisiin ratkaista sovinnolla. Sen tätä varten tekemät yritykset osoittautuivat kuitenkin turhiksi.

- 68 On katsottava, etteivät komission asettamat määräajat viralliseen huomautukseen ja perusteltuun lausuntoon vastaamiseksi olleet kohtuuttomia, kun otetaan huomioon päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja päätöksen 1999/514/EY velvoittavuus sekä siitä kulunut aika, kun brittiläisen naudanlihan tuonnin olisi pitänyt alkaa uudelleen, kyseessä olevat taloudelliset intressit, komission 10.9.1999 antama varoitus ja kyseisenä ajanjaksona käynnissä olleet neuvottelut.
- 69 Lisäksi on muistettava, ettei komissio kieltäytynyt pidentämästä näitä vastausta varten asetettuja määräaikoja, kun siltä tätä pyydettiin.
- 70 Menettelyn väärinkäyttöä koskevasta väitteen osasta on todettava, että komissio on EY 226 artiklan mukaisen jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen nostessaan soveltanut asianmukaisesti perustamissopimuksen määräyksiä. Komissio on nimittäin valinnut kannemuodon, joka tässä artiklassa on erityisesti vahvistettu sitä tilannetta varten, että komissio katsoo jäsenvaltion laiminlyöneen jonkin perustamissopimuksessa määrätyistä velvoitteistaan.
- 71 Yhdessäkään perustamissopimuksen määräyksessä komissiota ei velvoiteta panemaan lisäksi vireille välitoimimenettelyä. Koska oikeudenkäyntiä edeltävä menettely oli virheetön, kuten edellä on todettu, komissiota ei tässä yhteydessä voida arvostella siitä, että se on nostanut jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen niin nopeasti.
- 72 Näin ollen yhteisöjen tuomioistuin hylkää väitteen, jonka mukaan oikeudenkäyntiä edeltävä menettely olisi ollut virheellinen sen vuoksi, että viralliseen huomautukseen ja perusteltuun lausuntoon vastaamiseksi annetut määräajat olisivat olleet liian lyhyet.

- 73 Neljännessä väitteessään Ranskan tasavalta kiistää kanteen sillä perusteella, että Saksan liittotasavaltaa vastaan ei ollut pantu vireille oikeudenkäyntiä, vaikka sekään ei soveltanut päätöstä 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, eikä päätöstä 1999/514/EY.
- 74 Komissio vastaa, että se on ryhtynyt toimenpiteisiin myös kyseistä jäsenvaltiota kohtaan mutta että tämä on kuitenkin erilaisessa tilanteessa. Komissio muistuttaa lisäksi, ettei jäsenvaltio voi vedota toisen jäsenvaltion laiminlyöntiin perustellakseen sitä, ettei se itse noudata yhteisön oikeutta.
- 75 Tässä yhteydessä sillä, ettei jotain jäsenvaltiota vastaan ole nostettu jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta, ei ole merkitystä arvioitaessa toista jäsenvaltiota vastaan nostetun samanlaisen kanteen tutkittavaksi ottamisen edellytyksiä. Näin ollen tämän kanteen tutkittavaksi ottamista ei estä se, että samanlaista jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa kannetta ei ole nostettu jotakin toista jäsenvaltiota vastaan.
- 76 Tällä perusteella oikeudenkäyntiväitteen tueksi esitetty ensimmäinen peruste, joka koskee oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn virheellisyyttä, on hylättävä.

Kollegisen päätöksenteon periaatteen loukkaamista koskeva peruste

- 77 Ranskan hallitus huomauttaa, että komission kollegion päätös, jolla sen puheenjohtaja Prodille ja jäsen Byrnelle annettiin valtuudet saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, tehtiin 22.12.1999, jolloin komission kollegio ei vielä tiennyt Ranskan hallituksen vastausta perusteltuun lausuntoon. Ranskan hallitus katsoo yhtäältä, että koska tässä vastauksessa vedotaan nimenomaisesti ennalta varautumisen periaatteeseen ja Ranskan hallituksen aikomukseen riitauttaa yhteisöjen tuomioistuimessa se komission päätös, jolla tämä kieltäytyi muuttamasta päätöksiä 98/692/EY ja 1999/514/EY, ja että koska komissio ei toisaalta voinut tutustua näihin seikkoihin kollegiossaan ennen kuin

se nosti kanteen yhteisöjen tuomioistuimessa, kanteen nostamista koskevaa päätöstä ei ole tehty kollegisesti sanan varsinaisessa merkityksessä.

- 78 Komissio vastaa, että sen collegio oli täysin tietoinen Ranskan tasavaltaa vastaan esitetystä väitteistä, esimerkiksi kokousten ja muiden tapahtumien kulusta, tiedeellisen ohjauskomitean muistiosta ja lausunnosta, toteutettavien toimenpiteiden oikeudellisesta perustasta sekä AFSSA:n väitteestä, jota Ranskan hallitus myöhemmin käytti tukena vedotessaan ennalta varautumisen periaatteeseen. Aikomusta nostaa kanne yhteisöjen tuomioistuimessa ei mainittu, mutta joka tapauksessa tässä vaiheessa oli komission mukaan kyse ainoastaan prosessuaalisesta uhkauksesta. Koska kollegiolla oli käytössään kaikki päätöksenteossa tarvittavat tiedot, päätöstä tehtäessä noudatettiin tarkasti kollegisen päätöksenteon periaatetta.
- 79 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kollegisen päätöksenteon periaate perustuu siihen, että komission jäsenet osallistuvat yhdenvertaisesti päätöksentekoon, ja se edellyttää erityisesti sitä, että päätökset tehdään yhdessä ja että kaikki kollegion jäsenet ovat yhdessä poliittisesti vastuussa kaikista tehdyistä päätöksistä (asia C-191/95, komissio v. Saksa, tuomio 29.9.1998, Kok. 1998, s. I-5449, 39 kohta).
- 80 Yhteisöjen tuomioistuin täsmensi vielä, että komission päätös nostaa jäsenvaltiota vastaan kanne jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä on tehtävä yhdessä kollegisesti ja että kaikkien niiden tietojen, joihin tämä päätös perustuu, on siten oltava kollegion jäsenten käytettävissä (em. asia Saksa v. komissio, tuomion 48 kohta).
- 81 On todettava, että tässä tapauksessa kollegion päätökseen oheistetussa ”rikkomusta koskevassa lomakkeessa” mainitaan suunnitellun kanteen oikeudelliset perusteet ja se, mistä jäsenvaltiota syytetään, sekä asian käsittelyn viimeisin

vaihe. Tässä asiakirjassa selostetaan tiivistetysti AFSSA:n lausunto, tieteellisen ohjauskomitean lausunto, Ranskan ja Ison-Britannian viranomaisten väliset neuvottelut sekä Ranskan hallituksen 8.12.1999 antama lehdistötiedote.

- 82 Näiden seikkojen perusteella on katsottava, että kollegion jäsenillä oli käytössään kaikki merkitykselliset tiedot, jotta se voi tehdä päätöksen kanteen nostamisesta yhteisöjen tuomioistuimessa täysin tietoisena asiaan vaikuttavista seikoista.
- 83 Ennalta varautumisen periaatteeseen tehdystä nimenomaisesta viittauksesta, joka on tehty vasta perusteltuun lausuntoon annetussa vastauksessa ja joka ei siten olisi ollut kollegion tiedossa silloin, kun tämän teki päätöksen kanteen nostamisesta yhteisöjen tuomioistuimessa, on todettava, ettei tämä viittaus muuttanut kollegion käsittelyyn saatetun asian tilaa. Ranskan hallitus oli nimittäin useita kuukausia vedonnut velvollisuuteensa suojella kansanterveyttä, asiaa koskevaan tieteelliseen epävarmuuteen ja vaaran hallintaan liittyviin ongelmiin. ”Ennalta varautumisen periaatteen” lisääminen näihin väitteisiin ei lisännyt mitään niiden sisältöön.
- 84 Sama koskee Ranskan hallituksen aikomusta saattaa asia yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi. Kyse oli nimittäin ainoastaan pelkästä uhkauksesta nostaa kanne, jonka oikeudellinen luonne oli epävarma ja joka ei missään tapauksessa olisi vaikuttanut päätösten 98/692/EY ja 1999/514/EY laillisuus-olettamaan ja velvoittavuuteen (ks. asia C-261/99, komissio v. Ranska, tuomio 22.3.2001, Kok. 2001, s. I-2537, 26 kohta).
- 85 Kun lisäksi otetaan huomioon kanta, jonka Ranskan hallitus on esittänyt 8.12.1999 antamassaan lehdistötiedotteessa ja viralliseen huomautukseen 9.12.1999 antamassaan vastauksessa, komissio voi perustellusti katsoa, että oikeudenkäyntiä edeltävän menettelyn tavoitteet oli saavutettu ja että asia oli siinä vaiheessa, että se voitiin saattaa kollegion käsiteltäväksi, jotta tämä saattoi tehdä päätöksen jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä koskevan kanteen nostamisesta, jos Ranskan hallitus pitäytyy kannassaan perustellusta lausunnosta huolimatta.

- 86 Tämän vuoksi oikeudenkäyntiväitteen tueksi esitettyä toista perustetta, jonka mukaan kollegisen päätöksenteon periaatetta on loukattu, ei voida hyväksyä.
- 87 Edellä esitetyn perusteella oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

Pääasia

- 88 Komissio toteaa, että EY 249 artiklan mukaan päätös velvoittaa niitä, joille se on osoitettu. Päätöksen 1999/514/EY 1 artiklassa päivämääräksi, jona DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden toimitukset voitiin aloittaa, vahvistettiin 1.8.1999, eikä tässä säännöksessä jätetä jäsenvaltioille minkäänlaista harkintavaltaa kyseisen päivämäärän tai toimitusten edellytysten osalta. Jäsenvaltio ei voi kansallisen laitoksen tieteelliseen lausuntoon vedoten korvata omalla vaarojen arvioinnillaan sitä arviointia, jonka komissio suorittaa toimivaltansa mukaisesti; tässä tapauksessa komission toimivalta perustuu neuvoston direktiivin 90/425/ETY 10 artiklan 4 kohtaan ja direktiivin 89/662/ETY 9 artiklan 4 kohtaan.
- 89 Komissio väittää, ettei sen toimintaa ohjaava ennalta varautumisen periaate velvoita sitä noudattamaan kaikkia tieteellisiä lausuntoja ilman minkäänlaista harkinnan mahdollisuutta, olipa kyse jäsenvaltion laitoksen tai yhteisön työryhmän vähemmistön mielipiteestä. Tältä osin komissio korostaa, että päätöksen 97/404/EY 7 artiklan mukaan vähemmistön mielipiteet sisällytetään aina tieteellisen ohjauskomitean lausuntoon.
- 90 Komission mukaan jäsenvaltio ei voi vedota kansallisesta oikeudesta johtuviin syihin, mahdollisiin tulkintaongelmiin tai komission päätöksen pätevyyttä koskeviin epäilyksiin sen perusteeksi, että se päättää yksipuolisesti olla soveltamatta

komission päätöstä. Jäsenvaltio ei myöskään komission mukaan voi asettaa päätösten täytäntöönpanon edellytykseksi sitä, että niihin tehdään tiettyjä muutoksia.

- 91 Päätöksen 1999/514/EY osalta komissio täsmentää, että sen oli vahvistettava päivämäärä, jona DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden toimitukset voivat alkaa, koska päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, 6 artiklassa ja liitteessä III asetetut edellytykset aineellisesti täytyivät. Väitteellä, jonka mukaan komissio ei olisi ottanut huomioon tarkoituksenmukaisuusseikkoja, ei sen mielestä näin ollen ole merkitystä.
- 92 Komissio toteaa, että päätösten 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja 1999/514/EY rikkomisen lisäksi on EY 28 artiklan vastaista asettaa rajoituksia tavaroiden ja tuotteiden tuonnille toisista jäsenvaltioista. Koska kyseisiin tuotteisiin sovellettavat toimenpiteet on yhteisössä yhdenmukaistettu johdonmukaiseksi ja tyhjentäväksi järjestelmäksi, jonka tarkoituksena on ihmisten ja eläinten terveyden suojeleminen, Ranskan tasavalta ei voi perustella tuontikieltoa vetoamalla EY 30 artiklaan.
- 93 Komissio huomauttaa myös, että kun Ranskan tasavalta on useiden kuukausien ajan kieltäytynyt noudattamasta päätöstä 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja päätöstä 1999/514/EY, se on laiminlyönyt EY 10 artiklan mukaisen velvollisuutensa osallistua yhteisön tehtävien toteuttamiseen.
- 94 Ranskan hallitus väittää, ettei tuontikieltoa voitu kumota ensinnäkään sen vuoksi, että DBES-järjestelmässä ei otettu huomioon esimerkiksi BSE-tartunnasta epäillyn tapauksen ilmaantumista, joka oli uusi seikka, ja toiseksi sen vuoksi, että brittiläinen naudanliha ei ollut DBES-järjestelmän vaatimusten mukaista, sekä kolmanneksi sen vuoksi, ettei tähän järjestelmään kuuluvien tuotteiden jäljittämiseksi ollut olemassa menetelmää ja että jäsenvaltiot olivat kieltäytyneet luomasta tällaista menetelmää, vaikka se on DBES-järjestelmän olennainen edellytys. Ranskan hallituksen mukaan komissio ei voi syyttää sitä jäsenyysvelvoitteiden laiminlyönnistä sillä perusteella, ettei se ole pannut täytäntöön lainvastaista päätöstä, vaikka komissio ei valvo sitä, että muut jäsenvaltiot

noudattavat päätöksen olennaisia säännöksiä. Näiden seikkojen vuoksi Ranskan hallitus voi omasta mielestään perustellusti vedota EY 30 artiklaan kieltääkseen brittiläisen naudanlihan maahantuonnin. Lisäksi Ranskan hallitus kiistää sen, että se olisi laiminlyönyt EY 10 artiklassa tarkoitetun lojaalin yhteistyön velvoitteensa.

DBES-järjestelmän kyseenalaistaminen BSE-tartunnasta epäillyn tapauksen ilmaantumisen vuoksi

- 95 Ranskan hallitus on huolissaan DBES-järjestelmän tehokkuudesta, ja nyt käsiteltävänä olevan jäsenyysvelvoitteiden noudattamista koskevan kanteen nostamisen jälkeiset tapahtumat vahvistavat sen huolenaiheita.
- 96 Ranskan hallituksen mukaan erityisen merkittävänä seikkana on pidettävä sitä, että BSE-tartunta havaittiin lehmässä, joka oli syntynyt Isossa-Britanniassa 1.8.1996 jälkeen, vaikka tuona ajankohtana kaikkien DBES-järjestelmän soveltamisen takaavien toimenpiteiden olisi pitänyt olla täysin käytössä. Tämä merkitsee Ranskan hallituksen mielestä sitä, että tietynasteinen piilevä tartuntavaara on olemassa ennen kuin taudin kliiniset oireet ilmenevät, mikä tarkoittaa, että alle 30 kuukauden ikäisinä teurastetut eläimet saattavat kantaa tartuntaa ja silti soveltua vientiin DBES-järjestelmän mukaisesti. Se, että Ison-Britannian viranomaiset eivät ole kyenneet selittämään tätä tapausta ja täsmentämään sairastuneen naudan emän kuolinsyytä, kyseenalaistaa vakavalla tavalla Ison-Britannian koko valvontajärjestelmän tehokkuuden, jolle DBES-järjestelmä olennaisesti perustuu. Tällaisessa tilanteessa on Ranskan hallituksen mukaan välttämätöntä käyttää asianmukaisia valvontakeinoja, kuten kokeita.
- 97 Komissio toteaa, että Ranskan hallitus riitauttaa tällä väitteellään niiden päätösten pätevyyden, joiden täytäntöönpanon turvaamiseksi komissio on nostanut tämän kanteen. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei kuitenkaan jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan kanteen yhteydessä voi perustellusti vedota siihen, että säädös tai päätös, jonka täytäntöönpanoa komissio vaatii, on mahdollisesti lainvastainen (asia C-404/97, komissio v. Portugal, tuomio 27.6.2000, Kok. 2000, s. I-4897, 34 kohta).

- 98 Siltä osin kuin Ranskan hallituksen väitteessä vedotaan uusiin seikkoihin, joiden perusteella on sen mielestä aiheellista tehdä uusi päätös, komissio viittaa yhteisöjen tuomioistuimen ratkaisuun edellä mainitussa asiassa Ranska vastaan komissio antamassaan määräyksessä.
- 99 Erityisesti 1.8.1996 jälkeen syntyneen, BSE-tautiin sairastuneen naudan osalta komissio väittää, että tämä tapaus ei millään tavalla kyseenalaista DBES-järjestelmää. Kuten ensinnäkin tieteellisen ohjauskomitean 14.9. ja 15.9.2000 antamasta lausunnosta ilmenee, tieteelliset asiantuntijat ovat koko ajan pitäneet mahdollisena sitä, että satunnaisia BSE-tapauksia ilmenee 1.8.1996 jälkeen syntyneissä eläimissä perimän kautta mutta että näin on käynyt yhden ainoan kerran. Tämän jälkeen komissio toteaa, ettei ollut olemassa minkäänlaista vaaraa siitä, että tällainen eläin olisi päässyt DBES-järjestelmään, koska se ei olisi täytännyt kahta tässä järjestelmässä asetettua vientikelpoisuuden edellytystä: ensinnäkin se oli yli 30 kuukautta vanha ja toiseksi sen emä ei elänyt vähintään kuutta kuukautta kyseisen eläimen syntymän jälkeen. Lisäksi komissio väittää, että kuten tieteellisen ohjauskomitean 13.4. ja 14.4.2000 antamasta lausunnosta ilmenee, tapauksia, joissa tartunnan saaneita, alle 30 kuukautta vanhoja nautoja voi päästä ravintoketjuun itämisajan viimeisenä vuotena, on äärimmäisen vähän. Lopuksi komissio toteaa, että kaikki DBES-järjestelmän mukaan vientiin soveltuvat eläimet paloitellaan asianmukaisesti siten, että tietyt osat ja kudokset poistetaan, ja vaara saada tartunta syömällä lihaksista saatua lihaa on vähäinen.
- 100 Tältä osin on katsottava, että kun Ranskan tasavalta on kyseenalaistanut DBES-järjestelmän tehokkuuden, tämän on tulkittava tarkoittavan sitä, että se riitauttaa ennalta varautumisen periaatteen perusteella sen päätöksen pätevyyden, jolla tämä järjestelmä on perustettu ja joka tässä tapauksessa on päätös 98/692/EY, jolla päätöstä 98/256/EY on tältä osin muutettu.
- 101 On kuitenkin muistettava, että perustamissopimuksella perustetussa oikeussuojakeinojen järjestelmässä erotetaan toisistaan yhtäältä EY 226 ja EY 227 artiklassa tarkoitetut kanteet, joissa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan se, ettei jäsenvaltio ole noudattanut jäsenyysvelvoitteitaan, ja toisaalta EY 230 ja EY 232 artiklassa tarkoitetut kanteet, joissa vaaditaan tutkimaan yhteisön toimielinten toimien tai laiminlyöntien laillisuutta. Näiden oikeussuojakeinojen päämäärät ovat erilaiset ja niitä koskevat menettelyt ovat erilaiset. Jäsenvaltio ei siten voi ilman perustamissopimuksen nimenomaista määräystä menestyk-

sellisesti väittää sille osoitetun päätöksen olevan lainvastainen puolustautuakseen jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa, kyseisen päätöksen täytäntöönpanon laiminlyöntiin perustuvaa kannetta vastaan (asia C-74/91, komissio v. Saksa, tuomio 27.10.1992, Kok. 1992, s. I-5437, 10 kohta ja em. asia komissio v. Ranska, tuomio 22.3.2001, 18 kohta).

Väitteet, joilla DBES-järjestelmä riitautetaan sen vuoksi, että brittiläinen nautanliha ei täytä yhteisön lainsäädännössä asetettuja edellytyksiä

- 102 Ranskan hallitus esittää, että elintarvike- ja eläinlääkintätoimiston 20.3.—24.3.2000 tekemistä tarkastuskäynneistä Yhdistyneessä kuningaskunnassa laaditun kertomuksen II.5.1 kohdan mukaan yli 20 prosenttia ”rekisteröinneistä/eläimistä” ei täyttänyt asetuksen N:o 820/97 3 artiklassa säädettyjä edellytyksiä. Lisäksi tämän kertomuksen III.2 kohdan mukaan Yhdistynyt kuningaskunta ei ollut täysilajuisesti soveltanut neuvoston asetuksen (EY) N:o 820/97 täytäntöönpanoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän hallinnollisten vähimmäisseurauksien soveltamisen osalta 27 päivänä helmikuuta 1998 annettua komission asetusta (EY) N:o 494/98 (EYVL L 60, s. 78). Kyseisen kertomuksen mukaan ”tämä tarkoittaa käytännössä, että eläimiin, joissa ei ole havaittu mitään epätavallista mutta joita on pidetty tilalla, jolla olevista eläimistä yli 20 prosenttia ei täytä vaadittuja edellytyksiä, voidaan soveltaa päivämäärään perustuvaa vientijärjestelmää, koska ei ole olemassa oikeudellista perustaa, jonka mukaan tällaisten eläinten vientiä olisi rajoitettava”.

- 103 Komissio vastaa, että kyseisessä kertomuksessa todetut puutteet eivät millään tavalla muuta sitä, että koska DBES-järjestelmä perustuu kunkin yksittäisen eläimen tilanteeseen, sen mukaan vientiin soveltuvat ainoastaan eläimet, jotka täyttävät tunnistamista ja rekisteröintiä koskevat edellytykset. Näistä puutteista yksinkertaisesti seuraa, että eläimet voivat tulla tiloilta, joiden eläimistä 20 prosenttia tai sitä enemmän ei täytä näitä edellytyksiä. Joka tapauksessa tämä ongelma on tullut esille vasta kyseisten päätösten tekemisen jälkeen, eikä se ole riittävän vakava DBES-järjestelmän kyseenalaistamiseksi.

- 104 Tältä osin on todettava, että Ranskan hallituksen esittämä väite perustuu olen-
naisesti siihen, ettei DBES-järjestelmän mukaisesti vientiin soveltuvia tuotteita
koskevissa edellytyksissä oteta huomioon sitä, että brittiläisiä nautoja varten
annettua lihan jäljittämistä koskevaa yhteisön lainsäädäntöä ei ole noudatettu;
tämä koskee erityisesti nautoja, jotka on kasvatettu sellaisella tilalla, jolla on sekä
nautoja, jotka yksitellen täyttävät DBES-järjestelmän edellytykset, että nautoja,
jotka eivät täytä näitä edellytyksiä.
- 105 Näin tehdessään Ranskan hallitus riitauttaa jälleen niiden säännösten pätevyy-
den, joilla DBES-järjestelmä on perustettu ja jotka siis sisältyvät päätökseen
98/692/EY. Toisin kuin päätöksellä 98/256/EY perustettu ECHS-järjestelmä, joka
perustuu karjojen varmentamiseen, DBES-järjestelmä perustuu siihen, että kukin
yksittäinen eläin täyttää säädetyt edellytykset.
- 106 Kuten tämän tuomion 101 kohdassa on todettu, on kuitenkin muistettava, että
jäsenvaltio ei voi ilman perustamissopimuksen nimenomaista määräystä menes-
tyksellisesti väittää, että sille osoitettu päätös on lainvastainen, puolustau-
tuakseen sellaista jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa
kannetta vastaan, joka perustuu kyseisen päätöksen täytäntöönpanon laimin-
lyöntiin.
- 107 Näin ollen Ranskan hallitus ei voi kyseenalaistaa DBES-järjestelmää ja kieltäytyä
noudattamasta päätöstä 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja päätöstä
1999/514/EY sillä perusteella, että muiden kuin tämän järjestelmän mukaan
vientiin soveltuvien eläinten tunnistamismenetelmä on puutteellinen.

Mahdottomuus jäljittää DBES-järjestelmään kuuluvat tuotteet

- 108 Ranskan hallitus väittää, että DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden jälji-
tettävyyttä oli yksi tämän järjestelmän olennaisista edellytyksistä mutta että ajan-

kohtana, jolloin brittiläisen lihan vienti sai uudelleen alkaa, tuotteita ei ollut mahdollista jäljittää Isossa-Britanniassa sijaitsevaa paloittamoa pidemmälle. Muut jäsenvaltiot olivat ilmoittaneet pysyvän eläinlääkintäkomitean 23.11. ja 24.11. sekä 6.12.1999 pidetyissä kokouksissa, että ne olivat päättäneet olla soveltamatta päätöksen 98/256/EY säännöksiä, sellaisena kuin tämä on muutettuna, eikä komissio ollut Ranskan hallituksen mukaan vaatinut niitä soveltamaan kyseisiä säännöksiä. Ranskan hallitus sai nämä seikat tietoonsa vasta sen jälkeen, kun kumoamiskanteen nostamiselle asetettu määräaika oli kulunut umpeen päätöksen 1999/514/EY osalta, jossa vahvistetaan päivämäärä viennin uudelleen aloittamiselle DBES-järjestelmässä, minkä vuoksi se voi omasta mielestään riitauttaa kyseisen päätöksen nyt käsiteltävänä olevan kanteen yhteydessä.

109 Ranskan hallitus väittää, että koska näiden tuotteiden merkitsemistä ja jäljitettävyyttä koskevia toimenpiteitä ei ollut yhdenmukaistettu, sillä oli oikeus vedota EY 30 artiklaan DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden tuonnin estämiseksi. Se on omasta mielestään toiminut myös suhteellisuusperiaatteen mukaisesti, koska se ei ole estänyt näiden tuotteiden kauttakulkua alueellaan. Se toteaa, että komission lähestymistapa on liian kaavamainen, kun komissio vaatii suojatoimenpiteen ilmoittamista viitaten nimenomaisesti direktiivien 89/662/ETY ja 90/425/ETY suojalausekkeisiin. Yhtäältä neuvottelut olivat käynnissä. Toisaalta asiassa C-477/98, Eurostock, 5.12.2000 annetun tuomion (Kok. 2000, s. I-10695, 24 kohta) tosiseikkakuvauksesta käy ilmi, että komissio oli toiminut tarkkaavaisemmin erästä toista ilmoitusvirheen tehnyttä jäsenvaltiota kohtaan. Ranskan hallitus vetoaa tapauskohtaisiin seikkoihin ja siihen, että juuri se itse oli kiinnittänyt komission huomion tuotteiden jäljittämistä koskeviin ongelmiin, minkä perusteella se katsoo täyttäneensä EY 10 artiklassa tarkoitetun lojaalin yhteistyön velvoitteen.

110 Komissio myöntää ensinnäkin, että tuotteiden jäljitettävyyys oli eräs DBES-järjestelmän olennaisista edellytyksistä. Se oli komission mielestä kuitenkin riittäväällä tavalla turvattu tosiseikkojen tapahtuma-aikana voimassa olleessa yhteisön oikeudessa. Lisäksi sitä oli parannettu nautaeläinten tunnistus- ja rekisteröintijärjestelmän käyttöönottoamisesta sekä naudanlihan ja naudanlihatuotteiden pakollisesta merkitsemisestä ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 820/97 kumoamisesta 17 päivänä heinäkuuta 2000 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 1760/2000 (EYVL L 204, s. 1).

- 111 Tämän jälkeen komissio väittää, ettei Ranskan tasavalta voi riitauttaa päätöksen 1999/514/EY laillisuutta eikä vedota puolustukseen muiden jäsenvaltioiden laiminlyönteihin. Jos muut jäsenvaltiot eivät ole noudattaneet tuotteiden jäljitettävyyden turvaamista koskevia velvoitteitaan, tämä on komission mukaan joka tapauksessa voinut vaikuttaa ainoastaan kolmen valtion väliseen kauppaan eli tapauksiin, joissa Yhdistyneestä kuningaskunnasta tuotavat tuotteet kulkevat jonkin toisen jäsenvaltion kautta ennen kuin ne saapuvat Ranskaan. Sitä vastoin jos tuotteet oli asianmukaisesti merkitty niiden lähtiessä brittiläisistä paloittamoista, Ranskan hallitus ei voinut vedota siihen, ettei tuotteita voitu jäljittää sen omalla alueella, estääkseen kyseisten tuotteiden suoran tuonnin Yhdistyneestä kuningaskunnasta.
- 112 Komissio kiistää lopuksi sen, että Ranskan tasavalta voisi vedota EY 30 artiklaan, koska kyseisillä päätöksillä toimenpiteet yhdenmukaistetaan täysilaaajuisesti ja koska direktiiveissä 89/662/ETY ja 90/425/ETY säädetään suojalausekkeiden täytäntöönpanoa koskevasta menettelystä.
- 113 Tältä osin on ensinnäkin todettava, että DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden jäljitettävyyden oli oltava edellytys, jotta järjestelmä voi toimia asianmukaisella tavalla kansanterveyden suojaamiseksi.
- 114 Päätöksen 98/692/EY 13. perustelukappaleen ja päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, liitteessä III olevan 7 kohdan mukaan DBES-järjestelmään kuuluvat tuotteet oli pystyttävä jäljittämään myyntipisteeseen saakka, jotta tuote-erä voitiin poistaa markkinoilta esimerkiksi siinä tapauksessa, ettei eläin soveltunut vientiin tämän järjestelmän mukaisesti.
- 115 Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetystä aineistosta ilmenee kuitenkin, ettei tuotteiden jäljitettävyyttä ollut täysin turvattu päätöksen 1999/514/EY tekemisen

ajankohtana voimassa olleessa yhteisön lainsäädännössä; tämä koskee muun muassa DBES-järjestelmään kuuluvia paloitetuja, jalostettuja tai uudelleenpakattuja lihoja ja tuotteita.

- 116 Komissio on myöntänyt, että tämä lainsäädännöllinen aukko on olemassa, todetessaan sopimusmuistion 5 kohdassa, että sen allekirjoittamisen ajankohtana tuotteita ei pystytty avoimesti ja nopeasti jäljittämään.
- 117 Tämän ongelman ratkaisemiseksi sopimusmuistion 5 kohdassa määrättiin, että suoraan Ranskaan saapuviin DBES-järjestelmän mukaisiin toimituksiin voitiin soveltaa Ranskan lainsäädännössä määritellyä erityistä tunnistusmenetelmää, jonka avulla tuotteet voitiin avoimesti jäljittää ja tarvittaessa poistaa markkinoilta mahdollisimman nopeasti.
- 118 Kolmen valtion välisen kaupan osalta sopimusmuistion liitteessä II olevassa komission tulkintaohjeessa todettiin, että kunkin jäsenvaltion oli toteutettava sitovat toimenpiteet varmistaa sen, että kaikkiin lihoihin ja lihatuotteisiin, jotka toimitettiin Yhdistyneestä kuningaskunnasta ECHS-järjestelmää tai DBES-järjestelmää soveltaen, on tehtävä erityinen merkintä, joka säilytetään, kun lihaa tai lihatuotteita paloitetellaan, jalostetaan tai pakataan uudelleen sen alueella. Sopimusmuistion 5 kohdassa todettiin kuitenkin, että tarvittaessa jäljittämisyjärjestelmän toimivuutta olisi parannettava ”jäsenvaltioiden keskinäistä avunantoa” koskevalla sopimuksella.
- 119 Tältä osin pysyvän eläinlääkintäkomitean 6.12.1999 pidetyn kokouksen pöytäkirjasta ilmenee, että jäsenvaltioiden enemmistön edustajat olivat tässä kokouksessa ilmoittaneet, etteivät kyseiset jäsenvaltiot aikoneet käyttää erityistä merkintää brittiläisen lihan osalta. He kannattivat kuitenkin merkintöjen yhdenmukaistamista yhteisössä.

- 120 Kun komissio ilmoitti 16.10.2000 päivätyllä kirjeellään jäsenvaltioille, että päätöksen 98/692/EY 13. perustelukappaleen ja päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, liitteessä III olevan 4 kohdan mukaan ne voidaan tarvittaessa velvoittaa ryhtymään toimenpiteisiin tuotteiden määräpaikalla ja että lihan sekä lihatuotteiden poistaminen markkinoilta olisi helpompaa, jos jäsenvaltiot ottaisivat käyttöön erityisen merkinnän, joka säilyisi myös lihaa ja lihatuotteita paloiteltaessa, jalostettaessa ja uudelleen pakattaessa, tietyt jäsenvaltiot vastasivat pitävänsä yhteisön lainsäädäntöä riittävänä tai katsovansa, ettei erillistä merkintää voitaisi ottaa käyttöön muuttamatta yhteisön lainsäädäntöä.
- 121 Asetus N:o 820/97, jossa otsikostaan huolimatta säädettiin ainoastaan jäsenvaltioiden mahdollisuudesta ottaa käyttöön merkintäjärjestelmä, oli voimassa 31.12.1999 saakka. Sen 19 artiklan 1 kohdan mukaan ”perustetaan pakollinen naudanlihan merkintäjärjestelmä, joka tulee pakolliseksi kaikissa jäsenvaltioissa 1 päivänä tammikuuta 2000”. Kuten yhteisöjen tuomioistuin toteaa asiassa C-93/00, parlamentti vastaan neuvosto, tänä samana päivänä annettavassa tuomiossaan (Kok. 2001, s. I-10119, 8 ja 10 kohta), komissio esitti kuitenkin vasta 13.10.1999 Euroopan parlamentille ja neuvostolle kaksi asetusehdotusta, joista ensimmäinen koski 1.1.2003 voimaan tulevan pakollisen merkintäjärjestelmän käyttöön ottamista ja toinen asetuksen N:o 820/97 oikeusvaikutusten väliaikaista jatkamista.
- 122 Neuvosto antoi 21.12.1999 asetuksen N:o 2772/1999 naudanlihan pakollisen merkintäjärjestelmän yleisistä säännöistä (EYVL L 334, s. 1). Komission toisen ehdotuksen mukaisesti sillä kuitenkin ainoastaan jatkettiin vapaaehtoisen merkintäjärjestelmän voimassaoloa.
- 123 Euroopan parlamentti ja neuvosto ottivat vasta 17.7.2000 annetulla asetuksella N:o 1760/2000 käyttöön kattavan ja pakollisen tuotteiden jäljittämisen ja mer-

kitsemisjärjestelmän. Asetuksen 25 artiklan toisen kohdan mukaan sitä sovelletaan kuitenkin ainoastaan 1.9.2000 tai sen jälkeen teurastetuista eläimistä saatun naudanlihaan.

- 124 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella on todettava, että 23.7.1999, jolloin päätös 1999/514/EY tehtiin, ei ollut olemassa minkäänlaista velvoittavaa lainsäädäntöä, jonka nojalla DBES-järjestelmä olisi voitu panna täytäntöön niitä edellytyksiä noudattaen, jotka tässä järjestelmässä oli asetettu tuotteiden jäljitettävyydelle. Näin ollen oli jäsenvaltioiden tehtävänä toteuttaa omasta aloitteestaan asianmukaiset toimenpiteet DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden erityistä merkitsemistä ja jäljitettävyyttä koskevan menetelmän järjestämiseksi.
- 125 Nämä ovat ne tekijät, joiden valossa jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämisestä ja Ranskan tasavallan puolustukseen esittämiä väitteitä on arvioitava.
- 126 On todettava, että Ranskan hallituksen puolustukseen esittämät väitteet, joiden mukaan tuotteita ei voitu jäljittää, ovat merkityksellisiä siltä osin kuin ne koskevat sellaisia DBES-järjestelmään kuuluvia tuotteita, jotka on paloitetu, jalostettu tai pakattu uudelleen toisen jäsenvaltion alueella ja jotka on myöhemmin viety Ranskaan ilman, että niihin on tehty erityistä merkintää, jotta tuote-erät voitaisiin tarvittaessa esimerkiksi poistaa markkinoilta.
- 127 Komissio ei kuitenkaan ole näyttänyt toteen, että Ranskan hallitus olisi estänyt kaikkien sellaisten muista jäsenvaltioista tulevien naudanlihojen ja lihatuotteiden maahantuonnin, joihin ei ollut tehty DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden erityistä merkintää, sen vuoksi, että tietyissä paloitetu, jalostettu tai uudelleenpakattu lihoja tai tuotteita sisältävissä tuote-erissä saattoi olla Isosta-Britanniasta peräisin olevia naudanlihoja tai tuotteita, joita ei voitaisi sellaisenaan yksilöidä.

- 128 Näin ollen jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämisen toteamista koskeva vaatimus on hylättävä siltä osin kuin se koskee tätä tuoteryhmää.
- 129 Sellaisten DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden osalta, joihin on tehty asianmukaiset merkinnät, tuotiinpa ne suoraan Yhdistyneestä kuningaskunnasta tai jonkin toisen jäsenvaltion kautta, Ranskan hallitus ei ole esittänyt puolustukseen perusteita, jotka olisivat oikeuttaneet sen jättämään päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja päätöksen 1999/514/EY täytäntöönpanematta.
- 130 On nimittäin muistettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai tilaan vetoamalla perustella sitä, ettei se täytä yhteisön oikeuden mukaisia velvoitteitaan (asia C-217/88, komissio v. Saksa, tuomio 10.7.1990, Kok. 1990, s. I-2879, 26 kohta; Kok. Ep. X, s. 465).
- 131 Jäsenvaltio, jolla on hetkellisesti ylitsepääsemättömiä vaikeuksia, joiden vuoksi se ei pysty täyttämään yhteisön oikeuden mukaisia velvoitteitaan, voi vedota force majeure -tilanteeseen ainoastaan sen ajan, joka tarvitaan näiden vaikeuksien ratkaisemiseksi (ks. asia 101/84, komissio v. Italia, tuomio 11.7.1985, Kok. 1985, s. 2629, 16 kohta).
- 132 Tässä tapauksessa Ranskan hallitus ei ole maininnut erityisiä vaikeuksia, joiden vuoksi se ei olisi pystynyt — ainakaan perustellun lausunnon noudattamiseksi asetetun määräajan päätyttyä — antamaan tarvittavia säännöksiä varmistaak-

seen sen, että Ranskan alueella paloitellut, jalostetut tai uudelleenpakatut DBES-järjestelmään kuuluvat tuotteet voitaisiin jäljittää.

- 133 Tältä osin on huomattava, että Yhdistyneestä kuningaskunnasta peräisin olevien lihojen ja lihatuotteiden jäljitettävyyttä koskevia edellytyksiä ei vahvistettu päätöksessä 1999/514/EY vaan nämä edellytykset olivat olemassa 1.6.1998 alkaen päätöksellä 98/256/EY käyttöön otetussa ECHS-järjestelmässä. Lisäksi päätöksessä 98/692/EY täsmennettiin jäljittämisen merkitystä DBES-järjestelmän asianmukaisen toimivuuden kannalta.
- 134 Tässä asiassa on pidettävä merkittävänä sitä, että päätös 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, aiheutti tulkintavaikutuksia ja siten myös täytäntöönpanovaikeuksia, koska jäsenvaltioille asetetut velvollisuudet eivät olleet selviä ja täsmällisiä. DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden viennin piti nimittäin alkaa ajankohtana, jolloin ei ollut olemassa minkäänlaista pakollista yhteisön menetelmää, jolla näiden tuotteiden jäljitettävyys olisi voitu varmistaa. Vaikuttaa siltä, että sopimusmuistion mukaan Ranskan hallitus saattoi huolehtia sellaisten tuotteiden jäljitettävyydestä, jotka saapuivat suoraan Ranskaan; komissio puolestaan täsmentää tähän muistioon liitettyssä tulkintaohjeessa jäsenvaltioiden velvollisuudet jättäen näille kuitenkin mahdollisuuden tarvittaessa parantaa järjestelmän toimivuutta jäsenvaltioiden välisellä sopimuksella. Myös kansallisten eläinlääkintäviranomaisten kannanotot sisältävistä asiakirjoista ilmenee, että tietyt jäsenvaltiot katsoivat, ettei asiasta ollut tarpeen antaa kansallisia säännöksiä tai että tarvittava tuotteiden jäljitettävyys voitaisiin saavuttaa ainoastaan yhdenmukaistamalla toimenpiteet yhteisössä.
- 135 On kuitenkin katsottava, että Ranskan tasavallalle on 24.11.1999 tehdyssä sopimusmuistiossa annettu täydet tiedot päätöksestä 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja päätöksestä 1999/514/EY sille aiheutuvien velvoitteiden laajuudesta siltä osin kuin kyse on sellaisten Yhdistyneestä kuningaskunnasta tuotavien lihojen ja lihatuotteiden jäljitettävyydestä, jotka saapuvat suoraan Ranskan alueelle. Sama koskee lihaa ja lihatuotteita, jotka ovat peräisin Yhdistyneestä kuningaskunnasta mutta jotka tuodaan toisen jäsenvaltion kautta asianmukaisesti merkittyinä.

- 136 Koska Ranskan tasavallalle olisi pitänyt antaa kohtuullinen määräaika, jotta se voi panna täytäntöön päätöksen 98/256/EY muutetussa muodossaan ja päätöksen 1999/514/EY, sellaisina kuin niitä on tulkittu ja täsmennetty sopimusmuistiossa, on katsottava, että jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen, joka johtuu näiden päätösten täytäntöönpanon laiminlyönnistä, on alkanut vasta perustellun lausunnon noudattamiseksi asetetun määräajan päätyttyä, eli 30.12.1999 jälkeen.

EY 28 artiklan rikkominen

- 137 EY 28 artiklan noudattamatta jättämisen toteamista koskevan komission vaatimuksen osalta on todettava, että komissio ei ole esittänyt vaatimuksensa tueksi muita seikkoja kuin ne, joiden vuoksi päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja päätöksen 1999/514/EY täytäntöönpanon laiminlyönnin on katsottava aiheuttaneen jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämisen.
- 138 Komissio ei myöskään selitä, minkä vuoksi olisi aiheellista todeta erikseen EY 28 artiklan noudattamatta jättäminen, vaikka se katsoo, ettei Ranskan tasavalta voi menestyksellisesti vedota EY 30 artiklaan kieltääkseen DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden maahantuonnin, sen vuoksi, että asiaa koskevat toimenpiteet on tyhjentävästi ja johdonmukaisesti yhdenmukaistettu sovellettavalla yhteisön lainsäädännöllä.
- 139 Koska kanteen tämän osan tueksi ei ole esitetty näyttöä ja koska kanne on ilmeisen ristiriitainen, on katsottava, että vaatimus sen toteamisesta, ettei Ranskan tasavalta ole noudattanut EY 28 artiklaa, on perusteeton.

EY 10 artiklan rikkominen

- 140 Siitä komission vaatimuksesta, jonka mukaan Ranskan tasavallan olisi todettava laiminlyöneen EY 10 artiklassa tarkoitettua lojaalia yhteistyötä koskevan velvoitteensa, on muistettava, että päätös 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, aiheutti tulkinta- ja täytäntöönpanovaikeuksia, kuten tämän tuomion 134 kohdassa on todettu. Juuri Ranskan hallitus kiinnitti komission huomion ongelmiin, jotka johtuivat siitä, että tämä päätös ja yleisesti sovellettava yhteisön lainsäädäntö olivat epäselviä siltä osin kuin ne koskivat DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden jäljitettävyyttä.
- 141 Näiden seikkojen perusteella on katsottava, ettei komissio ole näyttänyt toteen, että Ranskan tasavalta olisi laiminlyönyt EY 10 artiklassa tarkoitettua lojaalia yhteistyötä koskevan velvoitteensa.

Ratkaisuehdotus

- 142 Näin ollen edellä esitetystä seuraa, että jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättäminen on näytetty toteen ainoastaan siltä osin kuin Ranskan tasavalta on laiminlyönyt päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja erityisesti sen 6 artiklan ja liitteen III, sekä päätöksen 1999/514/EY, ja erityisesti sen 1 artiklan mukaiset velvoitteensa, koska se ei ole toteuttanut näiden kahden päätöksen noudattamiseksi tarvittavia toimenpiteitä ja erityisesti koska se ei ole sallinut asianmukaisesti merkittyjen DBES-järjestelmään kuuluvien tuotteiden myyntiä alueellaan 30.12.1999 jälkeen.

143 Kanne hylätään muilta osin.

Oikeudenkäyntikulut

144 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaisesti asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 69 artiklan 3 kohdan mukaan yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan, jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisten ja osa toisen asianosaisten hyväksi tai jos siihen on muutoin erityisiä syitä.

145 On otettava huomioon, että kannetta ei ole hyväksytty kaikilta osiltaan sellaisena kuin komissio on määritellyt jäsenyyssvelvoitteiden noudattamatta jättämisen. Lisäksi asiakirja-aineistosta ilmenee, että tietyt niistä Ranskan tasavallan vaikeuksista, jotka koskivat päätöksen 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna, ja päätöksen 1999/514/EY täytäntöönpanoa, johtuivat jäsenvaltioille asetettujen velvoitteiden epäselvyydestä.

146 Näiden seikkojen perusteella Ranskan tasavalta veloitetaan korvaamaan kaksi kolmasosaa oikeudenkäyntikuluista. Komissio veloitetaan vastaamaan jäljelle jäävästä oikeudenkäyntikulujen kolmanneksesta.

147 Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan mukaisesti Yhdistyneen kuningaskunnan on vastattava omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

- 1) Koska Ranskan tasavalta ei ole toteuttanut tarvittavia toimenpiteitä noudattaakseen

— tietyistä BSE:hen liittyvistä kiireellisistä suojatoimenpiteistä sekä päätöksen 94/474/EY muuttamisesta ja päätöksen 96/239/EY kumoamisesta 16 päivänä maaliskuuta 1998 tehtyä neuvoston päätöstä 98/256/EY, sellaisena kuin se on muutettuna 25.11.1998 tehdyllä komission päätöksellä 98/692/EY, ja erityisesti sen 6 artiklaa ja liitettä III, sekä

— sen päivämäärän vahvistamisesta, jona nautatuotteiden tuonti Yhdistyneestä kuningaskunnasta saa alkaa päivämäärään perustuvassa vientijärjestelmässä neuvoston päätöksen 98/256/EY 6 artiklan 5 kohdan nojalla 23 päivänä heinäkuuta 1999 tehtyä komission päätöstä 1999/514/EY, ja erityisesti sen 1 artiklaa,

ja erityisesti koska se ei ole sallinut asianmukaisesti merkittyjen kyseiseen järjestelmään kuuluvien tuotteiden myyntiä alueellaan 30.12.1999 jälkeen, Ranskan tasavalta ei ole noudattanut näiden kahden päätöksen ja erityisesti niiden edellä mainittujen säännösten mukaisia jäsenyysoikeuksia.

- 2) Kanne hylätään muilta osin.
- 3) Ranskan tasavalta veloitetaan korvaamaan kaksi kolmasosaa oikeudenkäyntikuluista. Euroopan yhteisöjen komissio veloitetaan vastaamaan jäljelle jäävästä oikeudenkäyntikulujen kolmanneksesta.
- 4) Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyt kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Rodríguez Iglesias	Jann	Macken
Colneric	von Bahr	Gulmann
Edward	La Pergola	Puissochet
Sevón		Wathelet
Schintgen		Skouris

Julistettiin Luxemburgissa 13 päivänä joulukuuta 2001.

R. Grass

kirjaaja

G. C. Rodríguez Iglesias

presidentti